

Täysistunto

Tiistai 27.9.2016 klo 14.03—21.47

26. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi aikuiskoulutustuesta annetun lain, Koulutusrahastosta annetun lain ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 153/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 26. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Keskustelu

21.36 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa rouva puhemies! Pohdin tätä leikkausta, onko tämän aikuiskoulutustuen enimmäiskeston lyhennys ja perusosan pienentäminen tämän hetken työllisyyskehitys huomioiden järkevää. Vaikka ymmärränkin, että tämä on osa kiky-sopimusta, niin mielestäni meidän olisi hyvä keskustella kuitenkin tämän heikennyksen vaikutuksista.

Kiinnittäisin aluksi huomiota etenkin tämän tuen lisääntyneeseen käyttöön. Vuonna 2009 näitä edunsaajia oli noin 4 000 mutta vuonna 2015 peräti 19 000 edunsaajaa. Toisaalta on todettu, että tätä tukea käyttävät etenkin naisvaltaiset alat, etenkin hoiva- ja hoitoala ja sitten opetuspuolen henkilöstö. Tämä tuki on ennen kaikkea tärkeä, koska sillä vastataan niihin jo olemassa oleviin ja tuleviin työelämän muutoksiin ja koulutus myös ehkäisee työttömyyttä hyvin merkittävässä määrin.

Eli mielestäni, vaikka tämä on osa kiky-sopimusta, pitäisi kriittisesti tätä leikkausta tarkastella, mahdollisesti se perua, ja ennen kaikkea pitäisi arvioida tämän heikennyksen työllisyys- ja myös sukupuolivaikutukset.

21.38 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Tässä on kysymys leikkauksesta, ja ei varmaan tule yllätyksenä, että vasemmistoliitto vastustaa tätäkin leikkausta. Tässä puututaan sekä koulutustuen määrään että pituuteen, joista minä erityisesti olen huolissani tästä pituudesta. Tämä nykyinenkin pituus ei riitä kokonaisen uuden ammattitutkinnon suorittamiseen, eikä sitä ole voinut siihen käyttää. Ne tilanteet, joissa tätä täysimääräistä tukea on käytetty, ovat olleet sellaisia, jolloin henkilö on halunnut parantaa osaamistaan jollakin erityisellä osaamisalueella, esimerkiksi kehittää it-taitojaan tai suorittaa jonkun 20 opintoviikon johtamiskoulutuksen, tai sitten tilanteita, joissa henkilö on opiskellut pitkään työn ohessa ja ikään kuin haluaa sitten viedä ne opintonsa loppuun tämän tuen turvin siinä kohdassa, kun haluaa keskittyä niihin enemmän.

Tämä on ollut erityisesti naisten käyttämä tapa parantaa omaa työmarkkina-asemaansa tilanteessa, jossa me tiedämme, että naisille koulutus on huomattavasti tärkeämpää kuin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 90/2016 vp

miehille uralla etenemisen kannalta johtuen meidän epätasa-arvoisista työmarkkinoista. Niinpä myös siinä tehty heikennykset kohdistuvat väistämättä erityisesti naisiin.

Jos minä saisin yksin päättää, minä rakentaisin semmoisen Suomen, jossa yksikään koulutus ei olisi turha ja yksikään leikkaus ei kohdistuisi koulutukseen. Kun me olemme maassa, joka ei ole hirveän resurssirikas, joka on pääomaköyhä, jonka ainoa suuri aarre on sen omat ihmiset, niin totta kai meidän pitäisi pyrkiä sellaiseen politiikkaan, jossa kaikki koulutus ei ole vain sen yksilön etu vaan meidän ihan kaikkien etu.

21.40 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Tässä lakiesityksessä ehdotetaan aikuiskoulutustukeen heikennyksiä, eli tukikauden enimmäiskeston lyheneminen 19 kuukaudesta 15 kuukauteen ja tuen perusosan pienentäminen 15 prosentilla. Aikuiskoulutustuen rahoituspohjaa muutetaan siten, ettei valtio rahoittaisi enää palkansaajan aikuiskoulutustukea vaan tuki rahoitettaisiin kokonaisuudessaan työttömyysvakuutusrahaston toimesta. Valtio rahoittaisi kuitenkin edelleen yrittäjän aikuiskoulutustuen.

Tämä lakiesitys on sovittu kiky-neuvotteluissa, ja työmarkkinajärjestöt halusivat tämän sopimukseen mukaan, sillä hallituksen alkuperäinen esitys olisi heikentänyt aikuiskoulutustukea tätä esitystä huomattavasti enemmän.

Haluan kuitenkin puheenvuorossani tuoda esille, miten tärkeästä asiasta aikuiskoulutustuessa on kysymys. Tuen käyttöhän on kasvanut merkittävästi viime vuosien aikana. Vuonna 2009 sitä käytti 4 000 henkilöä mutta vuonna 2015 jo 19 000, eli tuki on työttömyyden ennaltaehkäisyä ja se on hyvä vastaus myös työelämän muutoksiin.

Aikuiskoulutusrahasto teki aikuiskoulutustuen vaikuttavuustutkimuksen vuonna 2014. Muutama asia tästä vaikuttavuustutkimuksesta.

Aikuiskoulutustukea käyttäneistä 96 prosenttia sanoi, että tuen merkitys oli melko tai erittäin merkittävä tekijä, mikä mahdollisti koulutukseen hakeutumisen. Samaa mieltä oli 93 prosenttia tukea käyttäneiden työnantajista.

Noin kaksi kolmasosaa aikuiskoulutustuen saajista käytti etuutta osaamisen uudelleen suuntaamiseen tai kokonaan uuden ammatin hankkimiseen. Etuus oli auttanut sen käyttäjiä työllistymisessä uusiin tehtäviin tai kokonaan uuteen ammattiin.

Noin yksi kolmasosa oli edennyt nykyisissä tehtävissään aikuiskoulutustuella koulutautumisen ansiosta. Aikuiskoulutustuen vaikuttavuustutkimus osoitti, että taloudelliset syyt ovat merkittävin este kouluttautumiselle ja aikuiskoulutustuki mahdollisti taloudellisesti opiskelun monelle sellaiselle henkilölle, jotka muuten eivät olisi voineet lähteä opiskelemaan.

Ammatillisen kehittymisen ja ammatinvaihdon mahdollistamisen lisäksi aikuiskoulutustuki paransi työkykyä ja työssäjaksamista. Näin sanoivat siis tähän kyselyyn osallistuneet aikuiskoulutustukea saaneet henkilöt. Siten aikuiskoulutustuki on myös hyvä keino pidentää työuria. Toivon todella, etteivät aikuiskoulutustuen hyödyt katoa tuen heikkene-
misen myötä.

Lopuksi, arvoisa puhemies: hallituksen esityksessä ei ole lainkaan sukupuolivaikutusten arviointia, ja se on minusta kyllä suuri puute, sillä vaikutukset kohdistuvat enemmän naisiin ja erityisesti sosiaali- ja terveysalan ja opetussektorin henkilöt ovat käyttäneet tätä tukea. Kyllä tässä olisi todellakin paikallaan ollut tehdä myös sukupuolivaikutusten arviointi.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 90/2016 vp

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.